

~~KRUCHA, Kateryna~~

78 years of age. Born in Berezovytsia Velyka /7 km from Tarnopol/. In 1903 she immigrated to the United States with her husband but after few years in America she returned to Ukraine. Her husband was in America till 1929 and in this year also returned to Ukraine. He died in Berezovytsia Velyka in 1948. K.Krucha arrived in the United States 25 May, 1960 and is living with her daughter ~~Olha Yarymovych~~ (she married engineer ~~Mykala Yarymovych~~) at 1311 St. Laurence Avenue, Bronx, N.Y.

1. The village Berezovytsia Velyka which in 1939 did not have any Russian inhabitants has now about 60 Russian families. They do not work in the kolkhoz but in industry. In addition to the Russians ca 40 Ukrainian families from other parts of Ukraine settled down in the village. The old local population of the village amounts to approximately 430 families. According to subject "all people want freedom", "they are waiting for American help", "they do not want war but want a change".
2. The living conditions in the kolkhoz are very bad. One trudoden pays proportional/
1 kg of grain, few dkg of sugar, 1 ruble and some amount of meat, fat. who makes ca 150 trudodni per year/
That is for the farmer. The kolkhoz administration is paid much better. Secretaries in the bookkeeping department receive 4 trudodni for one day of work. The higher ups in the administration of the kolkhoz live still better, e.g. when the kolkhoz chairman ~~mbchmndnt~~ in Berezovytsia Velyka died 50 000 kg of grain and 30 000 kg of sugar was found in his pantry.
3. Medical care is much better than it was during the pre-war period.

DECLASSIFIED AND RELEASED BY
CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY
SOURCE METHOD EXEMPTION 3B2B
NAZI WAR CRIMES DISCLOSURE ACT
DATE 2007

25 July 1960

The instance one gets sick/regardless who he is a kolkhoz farmer or worker/ he is brought by ambulance to the hospital. For dental care a small fee is charged. If the illness is more serious and in order to get a better care, the doctor is paid "on the side" approximately 50 rubles.

4. Berezovytsia Velyka has electric light. ^{in/} Almost all houses. Approximately 60 houses out of 550 cook with gas. The streets in the village are also lit with electricity.
5. Almost all farmers do not want to return to privately owned farms. People got used to agricultural machines and cannot work without them. They consider collectives as a good thing, but they want "justice" in the kolkhoz. Justice would amount to ~~smaller~~ smaller taxes and more pay for a trudoden. This opinion prevailed not in Berezovytsia Velyka alone. According to subject it prevailed also in "other villages".
6. People travel now to a much greater extent than before. railroad/ A ticket from Tarnopol to Lviv costs 24 rubles, by bus 22 rubles.
7. One family of Ukrainian emigres returned to the village from Argentina. They are disappointed. Among the population circulates a story about "a stupid Daniel" (probably the name of the returnee) which says that Daniel was in Argentina and sent from there his picture sitting in an easy chair and smoking a cigar. Now Daniel sits on a heap of fallen wood branches and munches on a piece of dry bread.
8. The city of Tarnopol, which had 18 000 Jews before the war has now approximately 2 000 Jews.
9. Approximately 50 families in the village receive packages from the West.
10. Subject is a very religious woman, an ardent catholic. ~~She~~ Holy Masses were held in her house clandestinely. ~~She~~ Before her departure she learned for 3 weeks a letter by heart to Archbishop Buchko. She was taught the text

by a Redemptorist father (priest). In the village lives now a catholic priest, father Karol. ~~xxx~~ He was tried for holding clandestine Masses. The local KGB chief ~~SUSLENKO~~, Teodor Romanovych brought him to the court in Chortkiv where he received a fine. Suslenko left father Karol in the prokuratura and father Karol asked the prosecutor to give him permission to stay in the court corridor over night. The prosecutor instead invited him to his house gave him his own bed to sleep in and went to sleep on ^{himself/} on the floor. In the morning he gave him breakfast and ~~xxxxx~~ ordered a carriage to bring him home.

Suslenko/the local MGB chief / is in subject's opinion a good man . Subject was a friend of his wife Hala and convinced her to baptize their son. ~~what~~ she did. Suslenko pretended to know nothing about it.

Subject expressed the opinion that Voice of America should broadcast our Holy Mass.

в розмові в п. Катериною Кручою, емігранткою з України

до особи співрозмовця: Катерина КРУЧА, літ 78, уроджена в с. Березовиці Велика, 7 км. від Тернополя, господиня. Перший раз емігрувала до США в 1903 р., після шлькарічного побуту повернулася разом з мужем й дочкою уродженою в Нью-Йорку до Березовиці. Після дворічного побуту в Березовиці чоловік К. повернувся до США. В 1913 муж К. знову був в краю, коро перед війною приїхав був до краю але ще в час війни, так що війну пережив в США. А в 1920 р. Катерина жила з дітьми, своїми і померлим братом в Березовиці. В 1929 р. повернулася її чоловік на сталий побут до краю. Помер в 1948 р. Донька Катерини, згідно заповідень матері, добре лаго, спершу в Тернополі а потім у Львові. Вийшла за муж за інж. Миколу ЯРИМОВИЧА, замешк. 3111 Ст. Локленс Аве, Бронкс. В наслідок старань доньки Ольги за муж Катерина Круча приїхала до США 25 травня 1960 р. Мешкає в п. Яримовичів на адресі як вище.

характеристика: Катерина К. не дивлячись на свій поважний вік має відносно добру пам'ять, добрий, як на її інтелект. стан/народна школа за Австрією/орієнтаційний змісл, вроджену інтелігенцію. Форма вислову - добра, задовільний критицизм, поінформування про ситуацію в обсязі її села - заповільне, коли взяти до уваги її вік. Після трьох годин розмови К. очевидячки змучилась і вже не могла слідкувати за запитаннями і на них відповідати. На ряд питань, на які вказу в записці, К. була в силі дати відповіді, деякі відповіді треба розцінювати як її особисті враження не сперті на конкретних зазначеннях. Якоїсь критичної оцінки загальної політ-ек ном. ситуації від К. не можна вимагати і тема розмови обмежилась до родинного села, в якому провела свій вік.

розмову провадив: Мілфорд, розмова відбулась в домі К., перших дві години в чотири очі, наступних дві години в постійній присутності доньки Ольги і зятя Миколи Яримовича, які час до часу встрявали в розмову. Разом розмова тривала 4 години. Нижче подаю точний перебіг розмови. Там де уважа заповідання К. за сумнівні або зроблені не спеціально сформульовані записав свій коментар.

Ситуація в селі БЕРЕЗОВИЦЯ ВЕЛИКА к. Тернополя:

Стан до 1939 р.: і село нараховувало са 430 номерів, суцільно українське населення, 8 родин поляків, місцевих уроженців. Під час першої болш. окупації поляків вивезено, на день виїзду К. в Березовиці не було в селі ані одного поляка.

До 1939 р. в селі було 4 родини жидів - на сьогодні - нема ні одного.

Росіяни: до 1939 - ні одного; на травень 1960 са 60 родин.

Українці з інших областей, переважно з Центральних/ Біла Церква, Київщина, Каменець-Подільська - тепер Хмельницька обл., з Лемківщини, Дрогобищини, Перемищини/- родин са 40.

Стан національного освідмлення колись/до 1939/: і село Б.В. рахувалось в "тернопільщині як одно з дуже свідомих сіл. Вільність в селі мало УНДО, часто приїзджав д-р С. Баран /"наш адвокат"/. Другою щодо сили політ. групою були Радикали, якими опікувався д-р Ладика. ОУН було третє щодо сили. К. знає такі іменаща людей, що мали марку ОУНівців: Сєрант, Степан Кручовий, Василь і Лев Скварнопські, інші. Комуністи, під проводом Михайла Білого нараховували яких 14 людей. В селі була читальня, кооператива, аматор. гурток. До села приходило "богато" укр. газет зі Львова.

Економічний стан до 1939 : село очутилось багаті урожайна земля, цукроварня, молочне господарка з уваги на близькість до Тернополя. Найбагатіший господар мав 140 моргів, найбідніший - 2 морги. Подавляючу більшість становили середняки 15-25 моргів. В господарстві мало по парі коней, 4-8 штук рогатої худоби. Але не мало ані електрики ні газу.

Школа: до 1939 в селі була 7-ми класова школа, управитель - Серант, вчителі майже всі українці.

Зміни, що зайшли за болша окупації:

Населення: до села влявся чисельний / менше 50 родин / російський елемент як теж укр. з інших областей; заїшли поляки і жили. Новий елемент приніс з собою русифікацію до той міри, що, наприклад не автобуснім перестанку, де чекають діти на авто до школи декотри переважає російська мова. Нею говорять не лише діти росіян але і місцеві для порозуміння з росіянам. Теж по вулицях чути рос. мову. Співжиття між місцевим елементом й зайшлим К. характеризує як - добре, краще з українцями які є "м'якші, делекатніші", гірше з росіянами які "приходять, стають спершу на будьяку роботу а в коротці здобувають позиції / передовсім по заводах /, стягають свої родини і "пошиваються в піра".

На кількакратні запити схарактеризувати стан національної свідомости тепе К. не в силі піти далше як : "га всі хочуть свободи, бо тепер в ярмі", "чекають на Америку як на манну" "не хочуть війни але хочуть зміни".

Економіка села: до 1946 р. люди господарили "по старому", від 1946 запроважено колгоспи, на травень 1950 - ціле село повністю сколективізоване.

Тонує колгосп ім. М. С. Хрушова. Голова колгоспу - укр. з Центр. земель, добр говорить по укр. але в приватній розмові до він жид. Решта управи - місцеві або з інших сіл чи областей України. Глав-бухгалтер - жидівка, чотири її помічниці-секретарки - місцеві дівчата. Бригадири - переважно місцеві. В колгоспі МТС і в школі МТС - багато росіян й укр. аї ЦО земель. Є теж свої молоді шофери і механіки, відсотку одних і других не в силі подати.

Соц-економічне зрізничування: на самому оподі є колгоспник, "заритий в землю" він тільки й про те думає, щоб викормити себе і родину і одітись. З черги йде апарат колгоспу. К. не міє подяги точно винадгороди голови й іншої знаті колгоспу тільки деякі ілюстративні приклади: як помер попередній голова колгоспу, місцевий комуніст, з його комори вибрали 50 кірців збіжжя і 30 кірців цукру". Секретарки в бухгалтерії зарабляють по чотири трудовні за робочий день. На верхку соц-економ. драбини село стоять партійні начелъники, спеціалісти, інженери.

Винадгорода за трудовень: Запованя К. не в стислі бо сама не працювала і знає тільки від других, при тому не виключене що знає неточно. Отже за її заповіданнями в пересічі колгоспник зарабляє 150 трудовнів, за трудовень одержує 1 кл. збіжжя, кілька дека цукру, один карбованець і пропорційну скількість м'яса, товку, крупи ітп.

Стан прохарчування і убрання: без порівняння гірше як було за Польщі. М'ясо їдуть колгоспник тільки тоді, як пригорує собі свиню. Картопля є основним поживою. Убрання - фурайки. Фурайка коштує: гірша - 120 руб., ліпше - 160. Носять переважно валляки / 150 руб / або дешо кращий сорт валлянок, т.зв. "кіргіаки" / валляки обшиті брезентом / - 180 руб. Середньої якости убрання коштує 1200 руб. Тоді коли почали приходити посилки з США видно побільше амер. убрань.

Медицина опіка: без порівняння краща як була за Польщі. Субна опіка теж. З хвилиною як людина, байдуже - робітник чи колгоспник захворіє - викликають сан-авто і везуть до шпиталю де ним опікуються. За штучні зуби треба платити малу оплату. Для прикладу К. заплатила за дві протези 500 руб. Завівся звичай, що при складніших випадках і устачи мати кращу опіку пацієнт дає лікареві хабаря. Офіційно це заборонене але практикується. Такий

В 1949 году я была членом комиссии, которая в 1949 году...
Результаты исследования Катерининской Кухни в 1949 году...
На основании проведенных исследований...
Полученные материалы...
Итого:...

Информация по Тернопольскому району Катерининской Кухни...
По состоянию на 21.03.49г. в Тернопольском районе...
Всего:...

В 1948 году на территории Тернопольского района...
Материалы, собранные в Тернопольском районе...

Результаты исследований Катерининской Кухни в Тернопольском районе...
Исследования проведенные в Тернопольском районе...
Всего:...

Информация по Тернопольскому району Катерининской Кухни...
По состоянию на 21.03.49г. в Тернопольском районе...
Всего:...

Результаты исследований Катерининской Кухни в Тернопольском районе...
Исследования проведенные в Тернопольском районе...
Всего:...

Задняк в розмові з Катериною Кручевою, стор. 5.

Тех такі теми як різниця між сталінським і хрущовським режимами, тенденції розвитку, де зберігається укр. нац. свідомість, в якому проварку населення, чи існує підпілля - К. не могла елаборувати ані дати будьякого серйозного огляди. Поза її село і місцеві проблеми, і то не всі, її горизонт не сягає. Одинокий випадок - цекра.

Додаткові інформації до села Б.В.:

Зараз по приході большевиків в 1944 р. відбулась загальна мобілізація, мобілізовано приблизно 30 людей, повернулось з війни 10, а 20 пропали.

Вивози перший в 1946 - останній в 1950. Разом вивезено об 20 родин. Дехто повертався, не може дати ближчих звідань.

Голова Сільради: Басейко з Білорусі але говорить по укр.

Польський костел існує де тільки в Підволочиськах, туди йдуть з Тернопоя і околиці рештки поляків на Богослужби.

На загал голови: колгоспу, сільради і взагалі начальники є люблені люди.
Перед тим були нечесні - теперішні "чесні"

Російський елемент переважно примістився по фабриках, майже його не має в колгоспі.

Національні різниці: "як хто вже до них / режим / належить, то не грає ролі чи він укр. рос чи хид, то вже своя пачка"